

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Rs 497933 20 Rev
Sarajevo, 22.09.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Amire Sadović kao predsjednice vijeća, Slavice Čindrak kao izvjestioca i Fatime Mrdović kao članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S.P. iz S., kojeg zastupa L.K., advokat iz S., protiv tužene Federacije ..., koju je do pravosnažnosti presude zastupao N.G., advokat iz S., radi diskriminacije i mobinga, v.sp. ... KM, odlučujući o reviziji tužitelja na dio presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 497933 19 Rsž od 10.03.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 22.09.2020. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 497933 15 Rs od 02.07.2019. godine odbijen je u cijelosti tužbeni zahtjev kojim je traženo da se:

- utvrdi da je tužitelj trpio diskriminaciju i mobing na radu i u vezi sa radom i njegovim radnim mjestom, odnosno na službi kod tužene FBiH ..., jer su službena lica tuženih, poduzimanjem radnji nefizičkog uznemiravanja na njegovom radnom mjestu, ponavljanim u dužem vremenskom razdoblju koje i dalje traje, sa izričito ponižavajućim efektima, a naročito: šikaniranjem, klevetanjem, omalovažavanjem, te narušavanjem njegove privatnosti u medijima i javnosti; oduzimanjem poslova i radnih zadataka i isključivanjem iz radnog procesa, te poduzimanjem drugih radnji koje imaju za cilj ili posljedicu stvaranje omalovažavajućeg, neprijateljskog i ponižavajućeg radnog okruženja za tužitelja; kao i nečinjenjem i propuštanjem odgovornih službenih lica tuženih da poduzmu radnje na zaštiti i priznavanju prava tužitelja, čime su povrijedili njegovu čast i ugled, dostojanstvo i integritet, i direktno ugrozili njegovo zdravstveno stanje, te doveli do degradacije njegovih radnih uvjeta, kao i kompromitacije budućeg radnog i profesionalnog statusa tužitelja.
- obaveže tuženi da spriječe diskriminaciju i mobing koje trpi tužitelj, te mu omoguće sigurno radno okruženje i dostojanstvene uslove za rad, kao i da mu osiguraju da se koristi zakonskim pravom na jednako postupanje u toku rada i u vezi s radom, odnosno službom.
- obaveže tuženi da solidarno tužitelju, na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene i buduće duševne bolove, isplate iznos od ... KM i to:

- 1) ... KM zbog povrede časti i ugleda šikaniranjem, klevetanjem i omalovažavanjem u medijima i javnosti;
 - 2) ... KM zbog povrede prava ličnosti tužitelja u vezi s radom, odnosno službom, i to diskriminacijom, mobingom i narušavanjem njegove privatnosti;
 - 3) ... KM zbog umanjnja životnih aktivnosti;
 - 4) ... KM zbog pretrpljenog straha,
- sve sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe do isplate.
- obaveže tuženi da tužitelju solidarno na ime naknade materijalne štete zbog onemogućavanja napredovanja u službi diskriminacijom isplati iznos od ... KM (na ime razlike plaće iznos od ... KM i doprinosa za PIO iznos od ... KM) uz zakonsku zateznu kamatu na pojedine mjesečne razlike od ... KM i ... KM počev od godine pa do godine svakog mjeseca pa do isplate,
 - obaveže tuženi da tužitelju naknadi troškove parničnog postupka.

Istom presudom obavezan je tužitelj da naknadi tuženom troškove postupka u iznosu od ... KM, u roku od 15 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 497933 19 Rsž od 10.03.2020. godine žalba tužitelja je djelomično uvažena i prvostepena presuda u dijelu koji se odnosi na mobing, naknadu nematerijalne štete u iznosu od ... KM i troškove postupka, ukinuta i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

U odnosu na odluku o diskriminaciji i naknadi materijalne štete zbog onemogućavanja napredovanja u službi zbog diskriminacije u iznosu od ... KM, uz zakonske zatezne kamate pojedinačno po mjesecima, žalba je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu u dijelu kojim je žalba tužitelja odbijena i prvostepena presuda potvrđena, iz razloga povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i udovolji ovom dijelu tužbenog zahtjeva uz naknadu troškova postupka uključujući troškove sastava revizije u iznosu od ... KM ili da se pobijana presuda ukine u cijelosti ili djelimično i predmet vrati na ponovno suđenje istom sudiji prvostepenog suda ili istom vijeću drugostepenog suda.

Tužena nije podnijela odgovor na reviziju.

Dakle, predmetna revizija se odnosi samo na pravomoćnu presudu kojom je odbijen tužbeni zahtjev za utvrđivanje diskriminacije na radnom mjestu poduzimanjem radnji činjenja i nečinjenja od strane rukovodilaca Ureda za 1..., te naknade materijalne štete koja se ogleda u onemogućavanje napredovanja u službi u visini razlike plaća koje bi tužitelj mogao ostvarivati da je po redovnom toku stvari napredovao kao državni službenik.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga iz revizije i po službenoj dužnosti, u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP-a), revizijski sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

¹ Službene novine F BiH, br. 53/03, 73/05 i 19/06

Ocjenjujući prigovore povreda odredba parničnog postupka revizijski sud konstatuje da revident u svojoj reviziji ne navodi koje povrede postupka su učinjene pred drugostepenim sudom, a da u smislu člana 209. ZPP utiču na zakonitost i pravilnost pobijane presude, zbog čega su ovi prigovor paušalno navedeni i kao takvi odbijeni.

Cijeneći prigovore pogrešne primjene materijalnog prava revizijski sud je pošao od činjenica utvrđenih u postupku:

- tužitelj je državni službenik zaposlen u Uredu za 1... počev od ... godine;
- na RTRS-u je emitiran prilog kojim je prenesena informacija da je tužitelj na svom Facebook profilu izrekao prijetnje smrću poslanici ... u P.... A.P.;
- istog dana je novinar ... G.Š. uputio email Uredu za 1... sa upitom da li je ... upoznata sa prijetnjama smrću koje je njen uposlenik (tužitelj) izrekao poslanici u P. ..., uz obavijest da je ... podnio i krivičnu prijavu protiv njega;
- rukovodilac Ureda za 1... R.B.D. je ... godine donijela odluku o suspenziji tužitelja sa radnog mjesta i podnijela prijavu za disciplinski postupak zbog neprimjernog ponašanja protiv tužitelja, a medijima potvrdila da je tužitelj suspendiran i da je pokrenut disciplinski postupak, kao i da će V. i premijera obavijestiti o tome;
- vijest o ovom incidentu su zatim prenijeli i drugi mediji i portali: ... dana, ... dana, ... dana, , ... dana, ... dana, i dr;
- godine je prenesena i vijest da u postupku medijacije nije postignut sporazum pa je slučaj proslijeđen disciplinskim organima Agencije ...;
- tužitelj je nakon suspenzije zbog lošeg zdravstvenog stanja otišao na bolovanje na kojem je bio sve do godine;
- disciplinski postupak je obustavljen a disciplinska prijava odbačena zbog zastare;
- tužitelj se obratio Uredu 2.... dana godine a postupak je zatvoren godine i bez preporuka;

Tužitelj svojom tužbom traži da se utvrdi diskriminacija i to uznemiravanjem na radnom mjestu od strane rukovodioca Ureda za 1... R.B.D. i drugih zaposlenika, uključujući i sekretara V., šikaniranjem, klevetanjem, omalovažavanjem, narušavanjem privatnosti kroz medije i javnost, te radnjom oduzimanja poslova i zadataka i isključivanja iz radnog procesa, davanjem niže godišnje ocjene zbog čega nije mogao napredovati, kao i neuzimanjem u zaštitu tužitelja od strane rukovodioca Ureda.

Kako je i prije predmetnog događaja bio diskriminisan radnjama rukovodilaca tužene, to tužitelj potražuje i naknadu materijalne štete u visini razlike plaća koje je mogao dobivati da je napredovao u periodu od do u iznosu od ... KM i doprinosa za PIO u iznosu od ... KM što predstavlja ukupan iznos od ... KM sa zateznim kamatama na pojedinačne mjesečne iznose razlike te troškove parničnog postupka.

Tuženi je osporio tužbeni zahtjev tužitelja ističući prigovore litispedencije, neblagovremenosti, kao i neosnovanost tužbenog zahtjeva, budući da nije postojala diskriminacija u odnosu na tužitelja u radnji podnošenja disciplinske prijave protiv tužitelja, koja prijava je odbačena samo zbog zastare postupka, kao i da je tužitelj bio ocijenjen kao državni službenik manjom ocjenom na što je imao pravo prigovora koji je iskoristio, što također potvrđuje da nije bilo diskriminacije.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev u dijelu koji je pobijan revizijom, što je prihvatio i drugostepeni sud, nalazeći da je utvrđeno da je tužitelj doista na svom Facebook profilu iznio neka izražavanja na račun poslanice jedne političke partije, ali da u postupku nije dokazao vjerovatnost diskriminacije kroz elemente zaštićenog osnova, različitog postupanja i različitog tretmana. Sudovi također ne nalaze osnov ni za zahtjev za materijalnu štetu jer nije dokazana diskriminacija.

Tužitelj tvrdi da je prema njemu učinjena produžena diskriminacija u radnji uznemiravanja, koja se ogleda u njegovoj političkoj neopredjeljenosti za vladajuće stranke, zbog čega je radnjama šikaniranja, omalovažavanja, klevetanja, te oduzimanju poslova i radnih zadataka i isključivanja iz radnih procesa kao i radnji nečinjena na način da ga rukovodilac nije zaštitio od medijskih napada, imalo za posljedicu da ne napreduje u službi.

Međutim, iako tužitelj svojim tvrdnjama da je diskriminiran na osnovu svoje političke neopredjeljenosti, dakle uvjerenja, u opisu radnji rukovodilaca tužene se poziva na medijsku kampanju u vezi komentara koji je dat na njegovom Facebook profilu o jednoj političkoj ličnosti prema kojim je on „podstrekavao na ubistvo ili prijetnju smrću“, reakcijama njegovog rukovodioca na tu kampanju, kao i način na koji je ocjenjivan u postupku ocjenjivanja državnog službenika.

Pod diskriminacijom iz člana 2. Zakona o zabrani diskriminacije² se podrazumijeva svako različito postupanje koje uključuje isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim i pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu...na osnovu njihovog... političkog ili drugog uvjerenja ..., kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućiti ili ugrožava priznanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima života.

Tužitelja je bio u obavezi učiniti vjerovatnim da je njegovo apolitičko uvjerenje utjecalo na „onemogućiti ili ugrožava priznanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima života“.

Tužitelj to nije objasnio, već je postupanje rukovodioca tužene doveo u vezu sa medijskom kampanjom koju su pokrenula treća lica, nalazeći da je uznemiravanje prema njemu učinjeno radnjom propuštanja da ga rukovodilac zaštiti od tih napada, kao i radnjom činjenja na način što ga je rukovodilac suspendirala sa posla i pokrenula disciplinski postupak protiv njega.

U tom dijelu pravilno su nižestepeni sudovi ocjenili da u tim radnjama rukovodioca nema diskriminatornog ponašanja, jer su sve radnje poduzete u skladu sa propisima (čl. 56 Zakona o državnoj službi³ koji propisuje pravo rukovodioca da podnese disciplinsku prijavu protiv državnog službenika i čl. 59 istog Zakona koji propisuje preventivnu suspenziju ako se protiv državnog službenika pokrene krivični postupak).

S druge strane sudovi pravilno zaključuju da te radnje nisu dovedene u vezu sa uvjerenjem tužitelja, već sa njegovim aktivnostima koje se vežu za objavu na njegovom Facebook profilu, pri čemu za ovaj postupka nije relevantno da li je on tu objavu i napisao.

² Službeni glasnik BiH, broj 59/09 i 66/16

³ Službene novine FBiH, br. 29/03, 23/04, 39/04,54/04,67/05,8/06,04/12;

Stoga revizijski prigovori da sud nije cijenio sve dokaze u vezi utvrđenja diskriminacije nije osnovan, jer svi dokazi na koje revident ukazuje kao razlike (Pravilnik ureda 1... i Pravilnik Ureda 3... i dr.) u osnovi nemaju značaj za konkretni spor, jer je za utvrđenje diskriminacije relevantno da se različito ponašanje dovede u vezu sa licima u analognoj situaciji, a ne u razlikama u propisima.

Razlika u tretmanu bi bila diskriminatorna u smislu člana 14. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (dalje Konvencija) ako za nju nema nikakvog objektivnog i razumnog opravdanja, to jest, ukoliko se njom ne teži ostvarenju „legitimnog cilja“ ili ukoliko ne postoji „razuman odnos srazmjernosti između primljenih sredstava i cilja čijem se ostvarenju težilo“.

Pokretanje disciplinskog postupka protiv tužitelja, kao i njegova suspenzija, te davanje izjava rukovodioca za medije u kojim je rukovodilac Ureda ... obavijestio javnost o podizanju disciplinske prijave i suspenziji, kao i da će o svemu informirati V. ... i premijera, su radnje koje nisu ni na koji način dovele tužitelja u diskriminatoran položaj, jer su sve poduzete su ostvarivanju „legitimnog cilja“.

U odnosu na navode revizije da je tuženi bio dužan dokazati da diskriminacije nije bilo, revizijski sud nalazi ispravnim, jer je po članu 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije tužitelj bio dužan dokazati vjerovatnost diskriminacije, a tuženi da nije došlo do diskriminacije.

Brojnim dokazima izvedenim u toku postupka tužitelj je pokušao da dokaže vjerovatnost diskriminacije uznemiravana, šikaniranjem, klevetanjem, omalovažavanjem, te narušavanjem njegove privatnosti u medijima i javnosti, oduzimanjem poslova i radnih zadataka i isključivanjem iz radnog procesa, te poduzimanjem drugih radnji, ali sudovi su pravilno zaključili da tužitelj nije dokazao vjerovatnost diskriminacije u tim radnjama, a da radnje činjenja i nečinjenja od strane rukovodioca tužene u vidu pokretanja disciplinskog postupka, suspenzije i davanja izjava od strane rukovodioca, nisu bile diskriminatorne.

Pravilna je odluka i u dijelu kojim je odbijen zahtjeva za naknadu materijalne štete, koja se ogleda u isplati naknade izgubljene dobiti zbog nenapredovanja u karijeri uzrokovane diskriminacijom, jer u stvari diskriminacija nije ni dokazana, pa time ni osnov za naknadu materijalne štete iz člana 189. ZOO-a.

Slijedom navedenog revizijski sud nalazi da revizija tužitelja nije osnovana, jer ne postoje povrede postupka a materijalno pravo je pravilno primjenjeno, zbog čega je reviziju odbio primjenom člana 248. ZPP.

Odluka o troškovima postupka se temelji na članu 397. stav 1. ZPP-a pa kako je revident odbijen sa revizijom, to je odbijen kao neosnovan i njegov zahtjev za naknadu troškova sastava revizije.

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.